

ԱՐՀՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ ԱՆՑՈՒԴԱՐՁ

Ամսագիր

Հայաստանի արհմիությունների կոնֆերանսիա

Բովանդակություն

01

Ողջույնի խոսք

02

Եվրամիություն-Հայաստան քաղաքականության պատժորմի 6-րդ երկկողմ հանդիպում

03

ԵՄ-ՀՀ քաղաքացիական հասարակության պատժորմի 6-րդ հռչակագիր

04

Ֆրանսիայի Աշխատանքի ընդհանուր կոնֆեդերացիայի պատվիրակության այցը Սյունիքի և Արմավիրի մարզ

05

«Փոփոխվող կլիմայի պայմաններում աշխատողների իրավունքների առաջխաղացում» թեմայով կլոր-սեղան քննարկում

06

Առողջության համապարփակ ապահովագրության համակարգի ներդրման բացերի և խնդիրների մասին հարցազրույց Sputnik Արմենիայի եթերում

07

Ապրիլի 28-ը՝ Աշխատանքի անվտանգության և առողջության համաշխարհային օր

Ողջույնի խոսք

«Արիմիութենական անցուդարձ» ամսագիրն արդեն երկրորդ տարին շարունակում է իր գործունեությունը՝ լուսաբանելով և հանրահռչակելով Հայաստանի արիմիությունների կոնֆեդերացիայի (ՀԱՄԿ) կողմից կատարված աշխատանքները: Այս ամսագիրը դարձել է հարթակ, որտեղ ներկայացվում են արիմիութենական առօրյայի կարևոր իրադարձությունները, ծրագրերը և միջոցառումները, որոնք նպաստում են աշխատողների իրազեկմանն ու նրանց աշխատանքային, սոցիալական, տնտեսական և մասնագիտական իրավունքների պաշտպանությանը:

Այսօր, ավելի քան երբևէ, տեղեկացված լինելը կարևոր է, և մենք շարունակում ենք մեր գործն՝ ամրապնդելով արիմիութենական շարժումը Հայաստանում և տարածելով տեղեկատվություն:

Եվրամիություն-Հայաստան քաղաքաքաղաքական պլատֆորմի 6-րդ երկկողմ հանդիպում

Ապրիլի 1-ին Հայաստանի արհմիությունների կոնֆեդերացիան հյուրընկալել է Եվրոպական միություն-Հայաստան քաղաքաքաղաքական հասարակության պլատֆորմի հերթական 6-րդ հանդիպումը:

Հանդիպմանը բացման խոսքով են հանդես եկել Պլատֆորմի համանախագահներ «Իրավունքի Եվրոպա միավորում» ՀԿ Նախագահ Լուսինե Հակոբյանն ու Տնտեսական և սոցիալական եվրոպական կոմիտեից Սիմո Տիայենը:

Ողջույնի խոսքով է հանդես եկել Եվրոպական սոցիալ-տնտեսական հանձնաժողովի արտաքին հարաբերությունների բաժնի ղեկավար Դիմիտրիս Դիմիտրիադիսը: Պարոն Դիմիտրիադիսը, մասնավորապես, ողջունել է Եվրամիությանը Հայաստանի անդամակցության գործընթացի մեկնարկի մասին օրենքի ընդունումը՝ նշելով, որ Եվրոպական միությունը կարիք ունի Հայաստանի պես անդամների, միաժամանակ ընդգծել, որ Հայաստանը լուրջ աշխատանք ունի կատարելու այդ ճանապարհին:

Հայաստանի և Եվրամիության միջև ստորագրված Համապարփակ և ընդլայնված գործընկերության համաձայնագրի (ՀԸԳՀ) իրականացման վերաբերյալ գնահատականներով ելույթներ են ունեցել Հայաստանում Եվրամիության պատվիրակության ղեկավար, դեսպան Կասիյու Մարագոսը, ՀՀ ԱԺ Եվրաինտեգրման հանձնաժողովի Նախագահ Արման Եղոյանը, ՀՀ ԱԳՆ Եվրոպայի բաժնի ղեկավար Սամվել Մկրտչյանը, Եվրոպական հանձնաժողովի Ընդլայնման և Արևելյան հարևանության գլխավոր տնօրինության Վրաստանի, Հարավային Կովկասի բաժնի ղեկավար Դեյվիդ Զալլենը: Պարոն Զալլենը, մասնավորապես, երկու կարևոր ուղերձ է փոխանցել քաղաքաքաղաքականը և իշխանությանը: Իշխանությանը կոչ է արել սահմանել այն առաջնահերթությունները, որոնց շուրջ Եվրոպական միությունը պետք է օժանդակի Հայաստանին, իսկ քաղաքաքաղաքականը կոչ է արել ի լրումն Եվրոպական միության անդամակցության առավելությունների, ներկայացնել նաև թե ինչ պարտավորություններ է ենթադրում Հայաստանի համար ԵՄ-ի անդամակցությունը:

Օրենքի գերակայության, կոռուպցիայի դեմ պայքարի, մարդու իրավունքների և անվտանգության հարցերով ՀԸԳՀ ներդրման թեմայով զեկուցումներով հանդես են եկել ՀՀ արդարադատության Նախարարի տեղակալ Աննա Կարապետյանը, ՀՀ ներքին գործերի Նախարարի տեղակալ Արմեն Ղազարյանը, Իրավաբանների հայկական ասոցիացիայի ներկայացուցիչ Սյուզաննա Սողոմոնյանը, «Իրավունքների պաշտպանություն առանց սահմանների» ՀԿ ներկայացուցիչ Հասմիկ Հարությունյանը, «Ազատ քաղաքացի» ՀԿ Նախագահ Հովսեփ Խուրշուդյանը: Ելույթներին հետևել է բարձրաձայնված թեմաների վերաբերյալ քննարկում:

Սոցիալական երկխոսություն և աշխատանքային իրավունքներ թեմայով զեկուցումներով հանդես են եկել ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի Նախարարի տեղակալ Ռուբեն Սարգսյանը, Հայաստանի արհմիությունների կոնֆեդերացիայի փոխնախագահ Տիրուհի Նազարեթյանը, Հայաստանի արհմիությունների կոնֆեդերացիայի իրավաբան Աննա Բարիկյանը:

Արդյունաբերական և ձեռնարկատիրական քաղաքականության, արդյունաբերության մեջ ՓՄՁ-ների դերակատարության ակտիվացման, այդ համատեքստում բիզնեսի հետ երկխոսության թեմաներով զեկուցումներ են ունեցել ՀՀ Էկոնոմիկայի Նախարարի տեղակալ Լիլյա Սիրականյանը, Գործատուների հանրապետական միությունից ընտրված Պլատֆորմի անդամ Գագիկ Մակարյանը, Արդյունաբերողների և գործարարների միության փոխնախագահ Ներսես Կարամանուկյանը, Իտալիայի արհեստավորների կոնֆեդերացիայի գլխավոր տնօրեն, Եվրոպական տնտեսական և սոցիալական հանձնաժողովի արդյունաբերական փոփոխությունների հարցերով խորհրդատվական հանձնաժողովի Նախագահ Ֆրանչեսկո Պիետրո դե Լոտտոն:

ԵՄ - ՀՀ Քաղհասարակության պլատֆորմի 6-րդ Հռչակագիրը

ԵՄ - Հայաստան Համապարփակ և ընդլայնված գործընկերության համաձայնագրի (ՀԸԳՀ) կատարման և ընդհանրապես ԵՄ-Հայաստան հարաբերությունների առաջընթացի կապակցությամբ, ԵՄ-Հայաստան քաղհասարակության պլատֆորմը.

1. Ողջունում է ՀՀ ազգային ժողովի կողմից «Եվրոպական Միությանը Հայաստանի Հանրապետության անդամակցելու գործընթացի մեկնարկի մասին» օրենքի ընդունումը, որը ներկայացրել էր «Եվրաքվե» քաղաքացիական նախաձեռնությունը 60 000 քաղաքացիների ստորագրահավաքից հետո, և սույն օրենքի արդյունավետ կիրարկման նպատակով՝ կոչ է անում ՀՀ կառավարությանը և ԵՄ-ին համաձայնության գալ օրենքի իրականացման իրագործելի ճանապարհային քարտեզի շուրջ, այդ թվում՝ ստեղծելով Վարչապետի գլխավորությամբ ոլորտային նախարարներից կազմված միջգերատեսչական հանձնաժողով:
2. Միևնույն ժամանակ, կրկնում է ՀՀ իշխանություններին ուղղված իր կոչը հնարավորինս սեղմ ժամկետներում սպառնալից կերպով կատարել ՀԸԳՀ-ի շրջանակներում դեռևս չկատարված պարտավորությունները՝ հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ ՀԸԳՀ-ը ոչ միայն երկու գործընկերների միջև կնքված շրջանակային համաձայնագիր է, այլ առաջին հերթին՝ ուժեղ խթան Հայաստանի իրական ժողովրդավարացման և ապագա ԵՄ անդամակցության համար:
3. Հաշվի առնելով ԵՄ և ՀՀ կողմից ՀԸԳՀ-ի շրջանակներում թե՛ տարածաշրջանային, թե՛ միջազգային մակարդակներում խաղաղությունն ու կայունությունը խթանելու, պահպանելու և ամրապնդելու ուղղությամբ ստանձնած հանձնառությունը՝ ողջունում է Ադրբեյջանի հետ խաղաղության համաձայնագրի ձեռքբերման հնարավորությունը. լիովին գիտակցելով այս գործընթացի զգայունությունը՝ կոչ է անում ՀՀ արտաքին գործերի նախարարությանը խորհրդակցել Հայաստանի քաղաքացիական հասարակության հետ՝ Ադրբեյջանի հետ խաղաղության համաձայնագրի տեքստի վերաբերյալ. կոչ է անում ԵՄ-ին մեծ դիվանագիտական ճնշում գործադրել Ադրբեյջանի վրա, խաղաղության համաձայնագրի ստորագրման և դրա դրույթների պահպանման նպատակով՝ զերծ մնալով փոխհամաձայնեցված տեքստում լրացուցիչ պահանջներ ավելացնելուց:
4. Կոչ է անում ԵՄ-ին Ադրբեյջանի նկատմամբ գործադրել ցանկացած հնարավոր լծակ՝ վերջ դնելու հայ պատանդների, այդ թվում՝ Լեռնային Ղարաբաղի բարձրաստիճան քաղաքական ներկայացուցիչների անօրինական կալանմանը և կեղծ դատավարություններին՝ Եվրոպական խորհրդարանի RC-B10-0182/2025 բանաձևին համապատասխան:
5. Ողջունում է ԵՄ անդամ պետությունների և նրանց դաշնակիցների որոշումը համախմբվել վերջերս տեղի ունեցած զլուբալ քաղաքական զարգացումների ֆոնին, որոնք նպաստել են հակաեվրոպական տրամադրությունների և ապատեղեկատվության տարածմանը, ինչը հաճախ զուգորդվում է կապիտալիզմնորոն և ուժի վրա հիմնված աշխարհակարգին սատարող տրամադրություններով, ինչպես նաև Եվրոպայում և աշխարհում անվտանգության նվազման զգացումով: Մասնավորապես, նման դժվարին ժամանակներում ԵՄ անդամ պետությունների և ՀՀ կառավարություններին կոչ է անում ավելի մեծ ակտիվությամբ և հետևողականությամբ հանձնառու լինել՝ խորացնելու հարաբերությունները և լիարժեքորեն իրականացնելու եվրոպական օրակարգին համահունչ բարեփոխումներ՝ նոր ձևավորվող եվրոպական ընդհանուր անվտանգության տարածքում ընդգրկվելու ցանկություն հայտնելով:
6. Խորը մտահոգությամբ է հետևում տեխնիկական և ֆինանսական աջակցության ոլորտում ահազանցող բացին, որը զուգորդվում է ազատական ժողովրդավարական արժեքների մասին տեղեկատվական և գաղափարական հանրահռչակման ծավալների կրճատմամբ, ինչն էլ ավելի է վատթարանում ԱՄՆ-ում և ԵՄ անդամ մի շարք երկրներում ծավալվող վերջին զարգացումների ֆոնին: Այս իրավիճակը պարարտ հող է ստեղծում աշխարհում, այդ թվում և ԵՄ-ի հարևանության տարածքում Ռուսաստանի և Չինաստանի ազդեցության մեծացման համար: Մենք կոչ ենք անում ԵՄ-ին, նրա անդամ պետություններին և եվրոպական կառույցներին համագործակցության և օգնության միջոցով մեծացնել իրենց միջազգային ներկայությունը՝ այդպիսով հակազդելով հակաազատականության ընդլայնվող միջավայրի միտումներին:
7. Կրկնում է, որ ցանկացած երկրում ժողովրդավարության արդյունավետ և կայուն զարգացումն ու ներդրումը հնարավոր է միայն խաղաղության, անվտանգության և կայունության պայմաններում. այս առումով, նկատում է, որ անհրաժեշտ է մեծացնել ճնշումն ու դիվանագիտական ազդեցությունն Ադրբեյջանի վրա, որպեսզի այն ձեռնպահ մնա ապագայում Հայաստանի դեմ ռազմական ագրեսիայից և երկրի ներսում ռազմական հռետորաբանության ծավալումից:
8. Ծարունակում է սերտորեն հետևել ՀՀ և ԵՄ միջև մուտքի վիզայի ռեժիմի ազատականացման երկխոսությանը և ՀՀ քաղաքացիների՝ ապագայում առանց վիզայի ԵՄ ճանապարհորդելու համար կարևոր ԵՄ հենանիշներին համապատասխանեցման գործընթացին՝ կապված փաստաթղթերի անվտանգության, սահմանների և միգրացիայի կառավարման, տվյալների պաշտպանության, կոռուպցիայի և կազմակերպված հանցավորության դեմ պայքարի և հիմնարար իրավունքների և ազատությունների պաշտպանության հետ: Սրա լույսի ներքո, կոչ է անում Հայաստանի իշխանություններին, այդ թվում՝ Ազգային ժողովին, ապահովել Պլատֆորմի շարունակական ներգրավվածությունը վիզաների ազատականացման երկխոսության գործընթացում:
9. Գնահատում է ՀՀ-ի անվտանգության համար ԵՄ դիտորդական առաքելության կարևոր դերը ՀՀ տարածքի վրա ադրբեյջանական հարձակումների թվի նվազեցման գործում և ողջունում է 2025 թվականից հետո նրա մանդատի երկարաձգումը. ողջունում է ԵՄ-ի կողմից՝ ՀՀ-ին լրացուցիչ աջակցություն ցուցաբերելու պատրաստակամությունը «Եվրոպական խաղաղության գործիք», ինչպես նաև Հայաստանի պաշտպանունակության ամրապնդմանն ուղղված այլ երկկողմ նախաձեռնություններին շրջանակներում:

10. Ողջունում է Հայաստանի և ԵՄ-ի միջև բանակցությունները համագործակցության նոր օրակարգի շուրջ, ներառյալ քաղաքացիական հասարակության, այդ թվում՝ ԵՄ - Հայաստան ԶՀ-ի հետ ՀՀ արտաքին գործերի նախարարության նախաձեռնած կանոնավոր խորհրդակցությունների գործընթացը. կրկնում է քաղաքացիական հասարակությանը փաստաթղթի տեքստը ներկայացնելու մասին իր կոչը, որպեսզի վերջինիս առաջարկությունները հաշվի առնվեն մինչև վերջնական փաստաթղթի ստորագրումը.
11. Նշում է, որ ՀՀԶՀ-ի վերաբերյալ խորհրդատվությունը և ՀՀ կառավարության կողմից ՀՀԶՀ-ի կատարման և առաջարկվող ԵՄ-Հայաստան համագործակցության արդիականացված օրակարգի մշտադիտարկումը շարունակելու համար ԵՄ-Հայաստան քաղաքացիական հասարակության պլատֆորմին անհրաժեշտ կլինի շարունակական աջակցություն, այդ թվում՝ Եվրոպական հանձնաժողովի և ՀՀ կառավարության ուղղակի ֆինանսավորման միջոցով. անհանգստություն է հայտնում այս Պլատֆորմի անբավարար ֆինանսավորման առնչությամբ, ինչը խոչընդոտել է դրա լիարժեք ներուժի իրացմամբ գործառնությանը 2024թ.
12. Շեշտում է իշխանությունների և ԶՀ-ի անդամների միջև ներգրավվածության, խորհրդակցությունների և տեղեկատվության փոխանակման բարելավման առանցքային նշանակությունը: Առաջարկում է ԶՀ-ի անդամներին շնորհել մշտական կամ առնվազն դիտորդի կարգավիճակ ՀՀԶՀ-ի կատարման համար պատասխանատու Միջգերատեսչական հանձնաժողովի շրջանակներում.
13. Մտահոգված է կատարման տեմպերով և մեծապես խրախուսում է ջանքերի ակտիվացումը՝ ապահովելու Կառավարության կողմից պետական կառավարման ոլորտի բարելավմանն ուղղված ռազմավարություններում, այդ թվում՝ հակակոռուպցիոն, դատական և իրավական համակարգերի, մարդու իրավունքների պաշտպանության, իրավապահ համակարգի, քրեակատարողական և պրոբացիոն ծառայությունների և այլնի առնչությամբ ուղղվածված պարտավորությունների լիովին, արդյունավետ և սահմանված ժամկետներում կատարումը.
14. Անհանգստություն է հայտնում Հռոմի կանոնադրության ներքո երկրի պարտավորությունների կատարման ուղղությամբ ՀՀ իշխանությունների կողմից ձեռնարկվող քայլերի տեմպերով. թեև Կառավարությունը պարտավորություն էր ստանձնել 2024 թվականին կիրարկել Հռոմի ստատուտը՝ «Քրեական դատարանի հետ համագործակցության մասին» օրենքի նախագիծ մշակելով, Արդարադատության նախարարի փոփոխության արդյունքում որոշվեց ՄԶԴ-ի հետ համագործակցության մասին դրույթները ներառել «Քրեական վարույթներով իրավական օգնության մասին» գործող օրենքում. այնուամենայնիվ, մինչ օրս Հռոմի կանոնադրությունը ներպետական մակարդակով կիրարկող օրենսդրություն չի ընդունվել.
15. Կոչ է անում իշխանություններին թույլ չտալ Բարձրագույն դատական խորհրդի կողմից ընտրովի նշանակումները և ձեռնարկված կարգապահական վարույթի շրջանակներում ընտրովի արդարադատությունը, ինչպես նաև շտկել դատավորների նշանակման գործընթացում բարելավքության ստուգումների բացասական արդյունքները պատշաճ կերպով հաշվի չառնելը.
16. Թեև նկատելի են կոռուպցիայի դեմ պայքարի ուղղությամբ ՀՀ կառավարության ջանքերը, մի շարք խնդրահարույց հարցեր դեռ մնում են չլուծված. թեև հակակոռուպցիոն ինստիտուցիոնալ շրջանակը հիմնվել է Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի, Հակակոռուպցիոն կոմիտեի, դատախազության մասնագիտացված ստորաբաժանումների և եռաստիճան հակակոռուպցիոն դատական համակարգի ձևավորմամբ ստեղծմամբ, լուրջ մտահոգություններ կան այդ հակակոռուպցիոն մարմինների անկախության, կադրերի ընտրության գործընթացների, տեխնիկական սարքավորումների և աշխատանքային ռեսուրսների անբավարարության առնչությամբ.
17. Հույս է հայտնում առ այն, որ առաջիկա կարճ ժամանակահատվածում ապօրինի գույքի բռնագանձման ինստիտուտի բարելավման ուղղությամբ աշխատանքները կսկսվեն բոլոր իրավասու մարմինների, այդ թվում՝ ՀՀ արդարադատության նախարարության, Ազգային ժողովի և Սահմանադրական դատարանի մասնակցությամբ՝ Վենետիկի հանձնաժողովի խորհրդատվական եզրակացության լույսի ներքո.
18. Բացի դրանից, մասնավոր հատվածում կոռուպցիոն խոցելիությունները և պետական գնումները շարունակում են մտահոգության տեղիք տալ: Բիզնես միջավայրը շարունակում է բախվել բարելավքության հետ կապված մարտահրավերներին, մինչդեռ պետական ֆինանսական ծախսերի անբավարար վերահսկողությունը շարունակում է խնդրահարույց ոլորտ լինել, որին հարկ է ուշադրություն դարձնել.
19. Մտահոգությամբ է նկատում ոստիկանության կողմից անհամաչափ ուժի կիրառման շարունակական պրակտիկան և մարդու իրավունքների խախտումների արդյունավետ քննության բացակայությունը.
20. Ողջունում է տեխնիկական ընթացակարգին համապատասխանությունը, որը հանգեցրել է Հայաստանին ԵՄ անդամ երկրներ բարձրորակ ջրային կոպտուրաներ՝ ձկնաբուծական արտադրանք արտահանումների համար տրված թույլտվությանը, ըստ Եվրոպական հանձնաժողովի 2025/354 (ԵՄ) կանոնակարգի՝ երկրի տնտեսական դիվերսիֆիկացման նախանշվող քաղաքականությանը համահունչ.
21. Ցավով է նշում, որ Հայաստանում ճանապարհատրանսպորտային պատահարների հետևանքով մահացությունները շարունակում են ամենաբարձր մակարդակի վրա լինել Եվրոպական և Արևելյան հարևանության երկրների շրջանում, և անհապաղ կոչ է անում ակտիվացնել ջանքերը՝ ճանապարհային և տրանսպորտային միջոցների անվտանգության ընդհանուր չափորոշիչներն էականորեն բարելավելու նպատակով.
22. Ի գիտություն է ընդունում Հայաստանի տրանսպորտային ոլորտի քաղաքականության ընթացիկ բարեփոխումները, սակայն կոչ է անում ավելի արագ ընդունել ՀՀԶՀ-ի այն դրույթները, որոնք ուղղված են տրանսպորտային միջոցներից արտանետումների նվազեցմանը, տրանսպորտային միջոցների կանոնավոր և արդյունավետ ստուգումների իրականացմամբ՝ ներառելով չնախատեսված ճանապարհային ստուգումները, բարելավելով վտանգավոր նյութերի տեղափոխման կանոնակարգերը և սահմանելով վարորդների համար սոցիալ-տնտեսական և աշխատանքային պայմանների գործնական և խիստ վերահսկողություն.
23. Ցավով եզրակացնում է, որ չնայած արհմիությունների և ԶՀ-ի բազմաթիվ նախկին կոչերին, ոչ մի առաջընթաց չի գրանցվել այնպիսի ինստիտուցիոնալ և իրավական դաշտի ստեղծման հարցում, որը կապահովեր աշխատողների՝ խորհրդակցությունների և բանակցությունների իրավունքը: Սա վերաբերում է բոլոր ոլորտների համար պարտադիր իրավական ուժ ունեցող և բովանդակալից ազգային եռակողմ կառուցակարգի, հատուկ պետական հատվածի աշխատողների համար երկկողմ կառուցակարգի և ընդհանրապես արհմիությունների բանակցելու իրավունքների ամրապնդման բացակայությանը: Արդյունավետ սոցիալական երկխոսությունն ամենակարևոր միջազգային չափորոշիչներից է, որի իրականացման տեմպը ներկայումս հետ է մնում, որը, սակայն, էական է քաղաքականության բարեփոխումների մեծ մասում կայունության և ժողովրդավարական լեգիտիմության ապահովման համար.
24. Ընդգծում է պետության՝ ՀՀ կառավարության Գործողությունների ծրագրով և ռազմավարական այլ փաստաթղթերով սահմանված այնպիսի հանձնառության բացակայությունը, որն ուղղված կլիներ կենտրոնական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմիններում աշխատողների կազմակերպությունների անկախության պաշտպանությանը և դրանց գործելացմանը.

25. Ընդգծում է, որ ՀԸԳՀ-ի՝ զբաղվածությանը վերաբերող առավել համապարփակ դրույթները, մասնավորապես աշխատանքի անվտանգությանը և առողջությանը (ԱԱԱ) վերաբերող պարտավորությունները մնում են չկատարված, ընդ որում՝ դրանց կատարման համար հստակ ժամկետներ սահմանված չեն: Հաշվի առնելով այն, որ ՀԸԳՀ-ի դրույթների մեծ մասը պետք է ամբողջությամբ իրականացվեն մինչև 2028թ. վերջը, պարտադիր է անհապաղ սկսել ԱԱԱ բարեփոխումները, որոնք կուղեկցվեն հստակ, լավ մշակված ճանապարհային քարտեզով՝ ժամանակին և արդյունավետ իրականացում ապահովելու համար:
26. Եվս մեկ անգամ կրկնում է, որ անօրինական զբաղվածությունը (առանց աշխատանքային պայմանագրի աշխատանքը) շարունակում է Հայաստանում աշխատանքային ոլորտի հիմնական խնդիրներից լինել, մինչդեռ կարգավորումներին համապատասխանությունը ստուգող մարմինները, հատկապես Առողջապահական և աշխատանքի տեսչական մարմինը, նման խախտումների դեմ պայքարում դեռևս արդյունավետ չեն, նույնիսկ երբ քաղաքացիները հստակ հաղորդում և փաստաթղթավորում են այդ խախտումները: Հորդորում է Եակնորեն բարեփոխել վերահսկողության և ստուգումների իրավական և գործառնական այն շրջանակները, որոնք Եակն նշանակություն ունեն համակարգային կոռուպցիայի և տարբեր ոլորտներում զբաղվածության ոչ ֆորմալ աշխատակարգերի դեմ պայքարելու համար:
27. Ողջունում է սոցիալական խթանման մի շարք այնպիսի միջոցները, որոնք Կառավարությունը վերջերս է ներդրել եկամտային հարկի վերադարձի սխեմաների միջոցով: Այնուամենայնիվ, ընդգծում է աշխատավարձի որոշման արդար, թափանցիկ և ապացույցների վրա հիմնված կառուցակարգի ներդրման անհրաժեշտությունը: Ավելին, նվազագույն աշխատավարձի ճշգրտումը կարևոր է, որպեսզի ստույգ արտացոլի իրական կյանքի սպառման պահանջները և սահմանի կենսապահովման համար իսկապես համարժեք աշխատավարձը: Այս համատեքստում մենք առաջարկում ենք լրացուցիչ եվրոպական չափորոշիչների, մասնավորապես «Համարժեք նվազագույն աշխատավարձի մասին» ԵՄ դիրեկտիվն ընդունելու հանձնառություն ստանձնել՝ այս հանձնառությունը հավանաբար նաև Համագործակցության նոր օրակարգում ներառելով:
28. Կարևորում է Հայաստանում ինստիտուցիոնալ և բովանդակային սոցիալական երկխոսությունը՝ արդյունավետ և կառուցողական կերպով լուծելու սոցիալական և աշխատանքային մարտահրավերներն ազգային եռակողմ հանձնաժողովի շրջանակներում, այդ թվում՝ աշխատաժամանակի կրճատման բարեփոխումը, աշխատանքի անվտանգության և առողջության (ԱԱԱ) չափորոշիչների ընդունումը, ինչպես նաև Աշխատանքի միջազգային կազմակերպության (ԱՄԿ) Արժանապատիվ աշխատանքի օրակարգի այլ հիմնասյուները, այդ թվում՝ ՀԸԳՀ-ի 84-րդ և 274-րդ հոդվածներով նախատեսված ԱՄԿ 116-րդ հանձնարարականը և աշխատանքի միջազգային չափորոշիչները:
29. Նկատում է, որ անցած տարվա ընթացքում Կառավարության կողմից նախաձեռնված մի շարք սոցիալական բարեփոխումներ զգալի դիմադրություն և հասարակական լարվածություն են առաջացրել՝ հիմնականում այս բարեփոխումների հիմքում ընկած հիմնավորումների շուրջ ոչ պատշաճ հաղորդակցության պատճառով: Կարծում է, որ այս խնդրի հիմնական պատճառը շահագրգիռ կողմերի և սոցիալական գործընկերների միջև պատշաճ, բովանդակային և ներառական խորհրդակցությունների բացակայությունն է: Վերահաստատում է արդյունավետ և կառուցողական սոցիալական երկխոսության, փորձի և վերլուծությունների փոխանակման և քաղաքականության մշակման վաղ փուլերում հաստատված միջազգային փորձի պատշաճ կիրառման կարևորությունը՝ դրանով իսկ կանխելու ապագա ծախսողումները և հասարակական պառակտումները:
30. Ընդգծում է ՓՄՁ կայուն աճի և զարգացման կարևորությունը ինչպես Երևանում, այնպես էլ մարզերում: Ինտեգրացիայի, ՓՄՁ զարգացման նոր ռազմավարությունը պետք է կենտրոնանա մարզերում ՓՄՁ աճի վրա՝ ապահովելով ՓՄՁ-ների համար անհրաժեշտ ենթակառուցվածքների և աջակցության գործիքների ստեղծումը, քանի որ տնտեսական ակտիվությունը մեծամասամբ շարունակում է կենտրոնացած մնալ Երևանում: Արդյունաբերության ոլորտում ՓՄՁ-ների անբավարար ներգրավվածությունը հանգեցնում է արտահանման թույլ դիվերսիֆիկացմանը և ԵՄ արժեքային շղթայի ղանդակը ինտեգրմանը, ինչի համար շուկա մուտք գործելու ավելի ագրեսիվ ռազմավարություն է պահանջվում:
31. Նկատում է, որ Հայաստանի Հանրապետությունը շոշափելի առաջընթաց է գրանցել ՀԸԳՀ-ի 5-րդ գլխի իրականացման հարցում՝ կարգավորումներում արվող բարեփոխումների, ՓՄՁ աջակցության ծրագրերի և ԵՄ չափորոշիչներին համապատասխանեցնելու միջոցով: Այնուամենայնիվ, հարատևող մարտահրավերներին, օրինակ՝ ֆինանսներին անհասանելիությանը, տարածաշրջանային անհավասարությանը և ինստիտուցիոնալ առումով թույլ կողմերին արձագանքելու համար լրացուցիչ կայուն ջանքեր են պահանջվում: Ինչ վերաբերում է Նորմատիվ կարգավորումների համապատասխանեցմանը, լրացուցիչ ջանքեր են անհրաժեշտ ԵՄ չափորոշիչներին (օրինակ՝ շրջակա միջավայրի, անվտանգության նորմերի վերաբերյալ) ամբողջությամբ ընդունելու համար, մասնավորապես՝ արտադրական ոլորտների առնչությամբ:

Ֆրանսիայի Աշխատանքի ընդհանուր կոնֆեդերացիայի պատվիրակության այցը Սյունիքի և Արմավիրի մարզ

Ապրիլի 2-3-ը Ֆրանսիայի Աշխատանքի ընդհանուր կոնֆեդերացիայի պատվիրակության անդամները, ի դեմս Ֆրանսիայի Աշխատանքի ընդհանուր կոնֆեդերացիայի արտաքին կապերի ղեկավար Բորիս Պլացցիի, Ֆրանսիայի Աշխատանքի ընդհանուր կոնֆեդերացիայի բյուրոյի անդամ Ֆաբիեն Ռուշիի և Ֆրանսիայի Աշխատանքի ընդհանուր կոնֆեդերացիայի խորհրդական Ռենատա Կուտասի, այցելեցին Սյունիքի մարզ և հանդիպեցին Լեռնագործների, մետալուրգների և ոսկերիչների արհեստակցական կազմակերպությունների ճյուղային հանրապետական միության անդամ արհմիության ներկայացուցիչներին և ոլորտի աշխատողներին: Տեղի ունեցավ ակտիվ քննարկում կլիմայական փոփոխությունների արդյունքում աշխատողների աշխատանքային պայմանների փոփոխության, առաջացած խնդիրների և դրանց հնարավոր լուծումների վերաբերյալ:

Ապրիլի 4-ին պատվիրակության անդամներն այցելեցին «ՀՀ Արմավիրի մարզի Արմավիրի համայնքի բարեկարգում» տնօրինության հիմնարկ և Արտամետ համայնքի ինտեսիվ այգիներ: «ՀՀ Արմավիրի մարզի Արմավիրի համայնքի Բարեկարգում» տնօրինության հիմնարկում տեղի ունեցավ հանդիպում տնօրենի և արհմիութենական ակտիվի հետ, քննարկվեցին աշխատողների աշխատանքային գործունեության ընթացքում առաջացած մի շարք հարցեր:

Արտամետ համայնքում ինտեսիվ այգիների սեփականատերը հատկապես մատնանշեց համայնքում առկա ոռոգման ջրի խնդիրը, որը ողջ մարզի համար կարևորագույնն է:

«Փոփոխվող կլիմայի պայմաններում աշխատողների իրավունքների առաջխաղացում» թեմայով կլոր-սեղան քննարկում

Ապրիլի 4-ին Հայաստանի արհմիությունների կոնֆեդերացիան Ֆրանսիայի Աշխատանքի ընդհանուր կոնֆեդերացիայի հետ համագործակցության շրջանակներում իրականացրեց «Փոփոխվող կլիմայի պայմաններում աշխատողների իրավունքների առաջխաղացում» թեմայով կլոր-սեղան քննարկում: Կլոր-սեղան քննարկմանը ներկա էին Ֆրանսիայի Աշխատանքի ընդհանուր կոնֆեդերացիայի արտաքին կապերի ղեկավար Բորիս Պլացցին, Ֆրանսիայի Աշխատանքի ընդհանուր կոնֆեդերացիայի բյուրոյի անդամ Ֆաբիեն Ռուշին, Ֆրանսիայի Աշխատանքի ընդհանուր կոնֆեդերացիայի խորհրդական Ռենատա Կուտասը, ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարի տեղակալ Ռուբեն Սարգսյանը, ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարության ներկայացուցիչներ և ՀԱՄԿ-ի անդամ ՃՀՄ նախագահներ:

Կլոր-սեղան քննարկման ընթացքում քննարկվեցին այնպիսի թեմաներ, ինչպիսիքն են կլիմայի փոփոխությունները և արհմիությունների ռազմավարությունը, շրջակա միջավայրի պաշտպանության և արդյունաբերության զարգացման ոլորտում եվրամիության քաղաքականությունն արհմիության տեսանկյունից, արդար անցումը ՀՀ-ում, իրավիճակը և խնդիրները: Ներկաները հետաքրքրվեցին Ֆրանսիայում քննարկվող խնդիրների համատեքստում իրականացվող աշխատանքների, առանձին աշխատողների աշխատանքային պայմանների բարելավման համար տարվող աշխատանքների մասին: Քննարկումը հատկապես հատկանշական էր մերօրյա կլիմայական փոփոխությունների համատեքստում:

Միջոցառման ավարտին Հայաստանի արհմիությունների կոնֆեդերացիայի նախագահ Էլեն Մանասերյանը շնորհակալություն հայտնեց հյուրերին Հայաստան այցի, քննարկման ընթացքում ներկաների հետ հաջողված փորձը կիսելու և հետագա շարունակվելիք աշխատանքների համար:

**Առողջության համապարփակ ապահովագրության համակարգի
ներդրման բացերի և խնդիրների մասին հարցազրույց Sputnik
Արմենիայի եթերում**

Հայաստանի արհմիությունների կոնֆեդերացիան մանրակրկիտ ուսումնասիրել է «Առողջության համապարփակ ապահովագրության մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծը և ներկայացրել է իր առաջարկությունները: Սակայն, ինչպես նշել է Հայաստանի արհմիությունների կոնֆեդերացիայի նախագահի տեղակալ Տիրուհի Նազարեթյանը Sputnik Արմենիայի եթերում, մի շարք մտահոգություններ դեռ մնում են:

Հայաստանի արհմիությունների կոնֆեդերացիան կարևորում է, որ նման ծավալուն բարեփոխումները պետք է իրականացվեն սոցիալական երկխոսության շրջանակներում՝ կառավարության, աշխատողների և գործատուների մասնակցությամբ:

Մասնավորապես, Կոնֆեդերացիան բարձրացնում է հարցեր՝ կապված ֆինանսական բեռի արդար բաշխման, գործատուների պատասխանատվության և աշխատողների վրա լրացուցիչ ֆինանսական բեռ սահմանելու հետ:

Ամբողջական նյութին ծանոթանալու համար այցելեք հետևյալ կայքը՝ <https://rb.gy/lswsr>

Ապրիլի 28-ը՝ Աշխատանքի անվտանգության և առողջության համաշխարհային օր

Աշխատանքի միջազգային կազմակերպության նախաձեռնությամբ յուրաքանչյուր տարի ապրիլի 28-ը նշվում է որպես աշխատանքի անվտանգության և առողջության համաշխարհային օր, որի նպատակն է նպաստել աշխատավայրում դժբախտ դեպքերի և մասնագիտական հիվանդությունների կանխարգելմանը:

Աշխատանքի անվտանգության և առողջության 2025թ. համաշխարհային օրվա թեման է՝ «Առողջության և անվտանգության հեղափոխում. արհեստական բանականության և թվայնացման դերը աշխատավայրում»:

Արհեստական բանականությունը և թվայնացումը դարձել են աշխատատեղերի մաս՝ արագորեն փոխելով աշխատանքային միջավայրը, գործընթացները և աշխատաշուկայի պահանջները: Այս տեխնոլոգիաները ստեղծում են այնպիսի նոր հնարավորություններ, որոնք կարող են բարելավել աշխատանքային պայմանները և նվազեցնել ռիսկերը:

Սակայն, մենք միաժամանակ պետք է գիտակցենք, որ այս տեխնոլոգիաները իրենց մեջ պարունակում են նաև որոշակի մարտահրավերներ և ռիսկեր, որոնք կարող են վտանգի տակ դնել աշխատողների իրավունքները, առողջությունը և անվտանգությունը: Մինչդեռ, առողջ և անվտանգ աշխատանքային պայմանները յուրաքանչյուր աշխատողի սահմանադրական իրավունքներից է:

Հետևաբար, անկախ աշխատանքի տեսակից՝ աշխատանքային պայմանները պետք է լինեն հնարավորինս անվտանգ և ռիսկերից զերծ:

Հայաստանի Հանրապետությունում առողջ և անվտանգ աշխատանքային պայմանների ապահովման համար անհրաժեշտ է ձևավորել լիարժեք նորմատիվ-իրավական դաշտ, զարգացնել հսկողական մեխանիզմները՝ ուղղված խախտումների կանխարգելմանը՝ նախքան աշխատանքի վայրում դժբախտ պատահարների կամ վնասների առաջացումը:

Միայն համապարփակ, համակարգված և գործնական մոտեցմամբ հնարավոր կլինի ստեղծել առողջ և անվտանգ աշխատանքային միջավայր:

Այսօր մեր նպատակն է ընդգծել առողջ և անվտանգ աշխատանքի կարևորությունը և հիշեցնել, որ յուրաքանչյուր աշխատող արժանի է արժանապատիվ և անվտանգ աշխատանքային պայմանների:

Հայաստանի արհմիությունների
կոնֆեդերացիայի նախագահ

ԷԼԵՆ ՄԱՆԱՍԵՐՅԱՆ

Հայաստանի արհմիությունների կոնֆեդերացիա

Հասցե՝ Վազգեն Սարգսյան 26/3

Հեռ.՝ +37410 583682

www.hamk.am hamk@hamk.am